

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

RådNu.

Kompetenscentrum
för rådgivning

Rådgivning i en föränderlig värld – utmaningar och möjligheter!

Christina Lundström, Projektkoordinator RådNU, forskare

VAD?

Vad är RådNu:s uppdrag?

- Att stärka rådgivaren i sin yrkesroll
- Minska bryggan mellan forskning och praktik
→ effektivare kunskapsutveckling
- Skapa mötesplatser för rådgivare
- Ta fram nya metoder och verktyg samt bygga vidare på befintliga

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

HUR?

Forskning o
konceptutv

Samverkan

Utbildning

Kommunika
tion

Teman på forskningsinitiativ

- Effektivare kunskapsutveckling via nätverk ex demogårdar
- Rådgivning på landskapsnivå, metodutv, processer (EU projekt High Nature Value , vattenprojekt)
- Digitalisering och ny teknik
- Utvärdering för utveckling: hur utvärdera o återkoppla rådgivning så att det leder till utveckling.
- Rådgivningsmetodik berörs inom alla områden

Nio planetära gränser

1. Klimatförändring
2. Förlust av biologisk mångfald
3. Ozonskiktets uttunning i stratosfären
4. Havsförsurning
5. Biogeokemiska flöden – (fosfor- och kvävecykler)
6. Förändrad markanvändning (t.ex. avskogning, bebyggelse)
7. Färskvattenanvändning
8. Aerosoler i atmosfären – (mikroskopiska partiklar i atmosfären som påverkar klimatet och levande organismer)
9. Nya kemiska substanser – (t.ex. organiska föroreningar, radioaktivt material, nanomaterial och mikroplaster).

(Formas, 2015)

Fyra överskrids idag!

1. Klimatförändring

2. Förlust av biologisk mångfald

3. Ozonskiktets uttunning i stratosfären

4. Havsförsurning

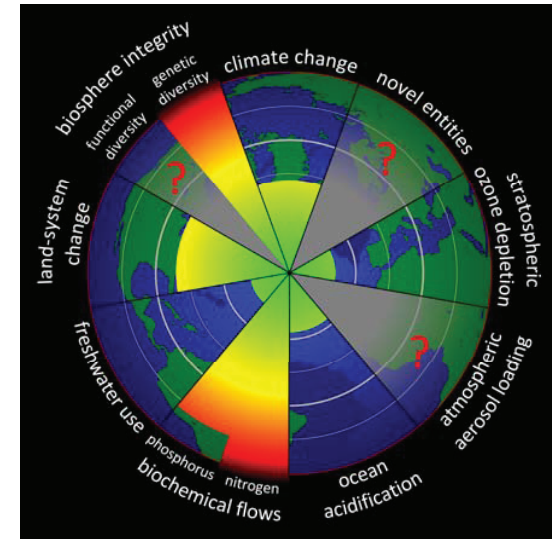
5. Biogeokemiska flöden – (fosfor- och kvävecykler)

6. Förändrad markanvändning (t.ex. avskogning, bebyggelse)

7. Färskvattenanvändning

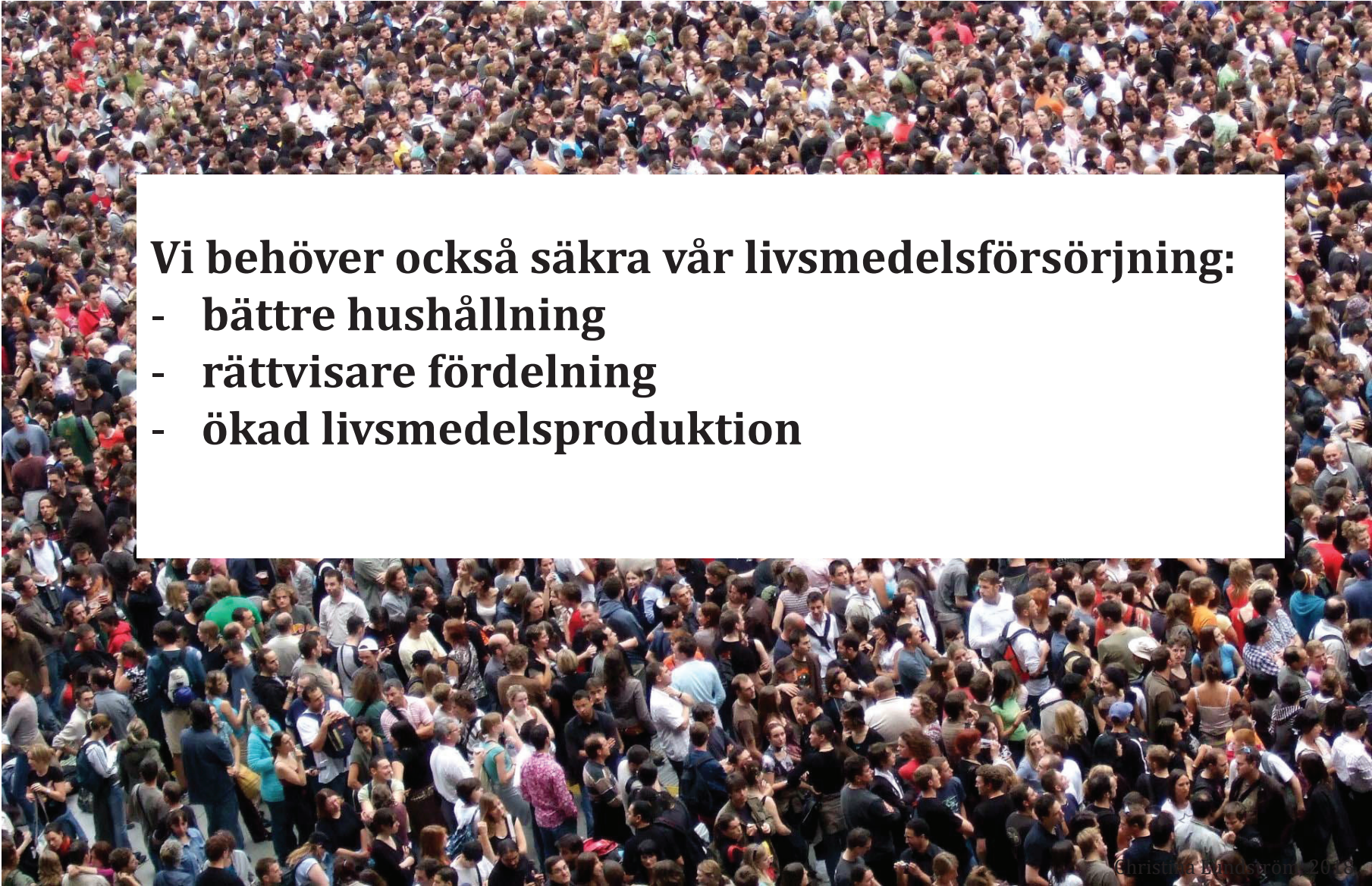
8. Aerosoler i atmosfären – (mikroskopiska partiklar i atmosfären som påverkar klimatet och levande organismer)

9. Nya kemiska substanser – (t.ex. organiska föroreningar, nanomaterial och mikroplaster).

(Formas, 2015)

Alla är relaterade till lantbruket

Vi behöver också säkra vår livsmedelsförsörjning:

- **bättre hushållning**
- **rättvisare fördelning**
- **ökad livsmedelsproduktion**

Innovationskraft och lönsamhet i
svensk livsmedelsproduktion ska
stärkas samtidigt som berörda
miljömål ska uppnås
(Livsmedelsstrategin 2016/17:104)

Nyckelpersoner!

"No generally applicable agricultural development model exists."

(Leeuwis, 2004)

"The nature of the requisite knowledge could be described as complex, diverse and local."

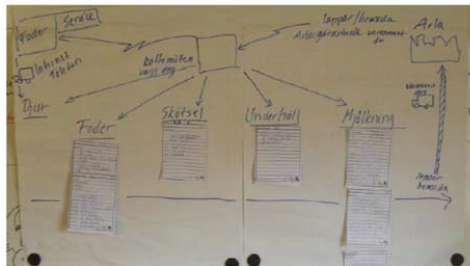
(Leeuwis, 2004)

Vi behöver tänka och lära nytt och göra
annorlunda –
bli mer INNOVATIVA!

Det sker mycket inom rådgivning

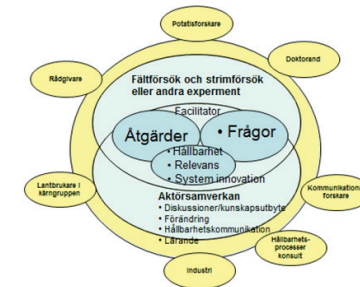
Management i fokus

Innovationsprocesser

Deltagardrivna processer

Nya aktörer på arenan

Informationsteknologi & digitalisering

Samverkanslösningar

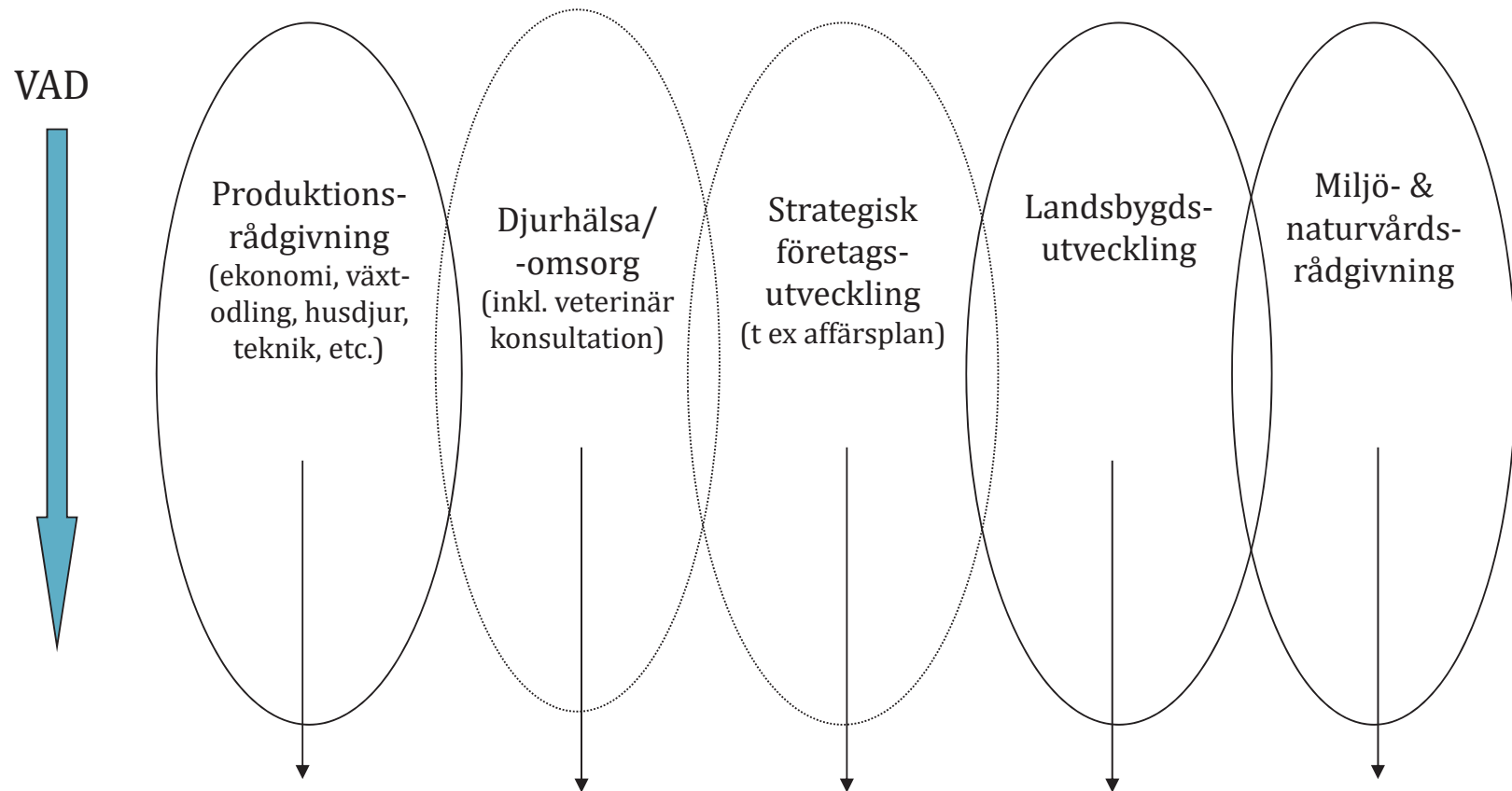

”Rådgivningssystemet för jordbrukare behöver reformeras. Rådgivarnas kompetens är en nyckelfråga för att jordbrukarna ska kunna utvecklas till företagsledare. Framtidens rådgivare måste därför kunna ge helhetsrådgivning för att utveckla affärsverksamheten och inte enbart vara produktionsspecialister.”

http://www.macklean.se/siteassets/insikter/Macklean-insikter-nr7_Framtiden-ar-gron-.pdf

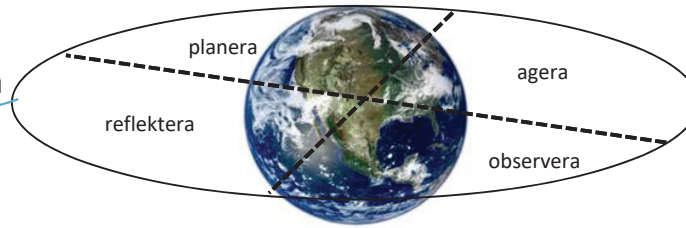
VAD-kunskapen

Skapar vårt disciplinära fokus alltid mesta företagsnytta?

Hur komma överens i denna komplexa, konfliktladdade situation på ett etiskt sätt?

Holism

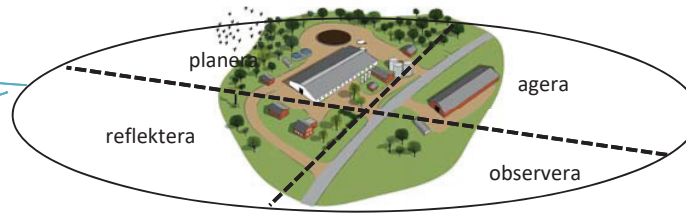
Globalt

Hur kan denna komplexa, röriga situation förbättras?

Regionalt/nationellt

Hur optimera i ett givet system?

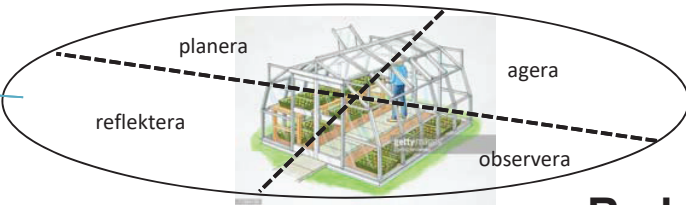
Gården

Hur löser vi detta problem i praktiken?

Fältet

Hur löser vi ett specifikt problem?

Experiment

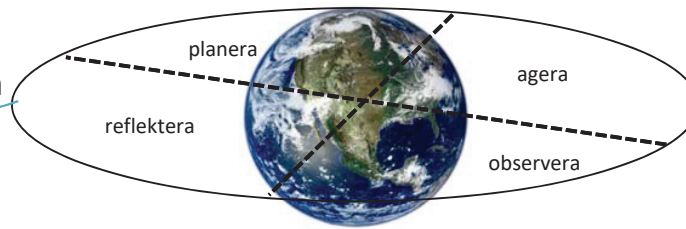
Reduktionism

Christina Lundström, 2018

Hur komma överens i denna komplexa, konfliktladdade situation på ett etiskt sätt?

Holism

Globalt

Hur kan denna komplexa, röriga situation förbättras?

Regionalt/nationellt

*"För rådgivningsorganisationer gäller det att inte bara erbjuda lantbrukaren ett visst antal specifika moduler eller ge råd om väldigt specifika frågor utan också att involvera hen i vad rådgivningen ska handla om för att hantera den enskilda gården och de utmaningar som denna står inför".
(Höckert, 2017)*

Hur löser vi ett specifikt problem?

Experiment

Reduktionism

Christina Lundström, 2018

Den traditionell modellen för rådgivning...

Forskning

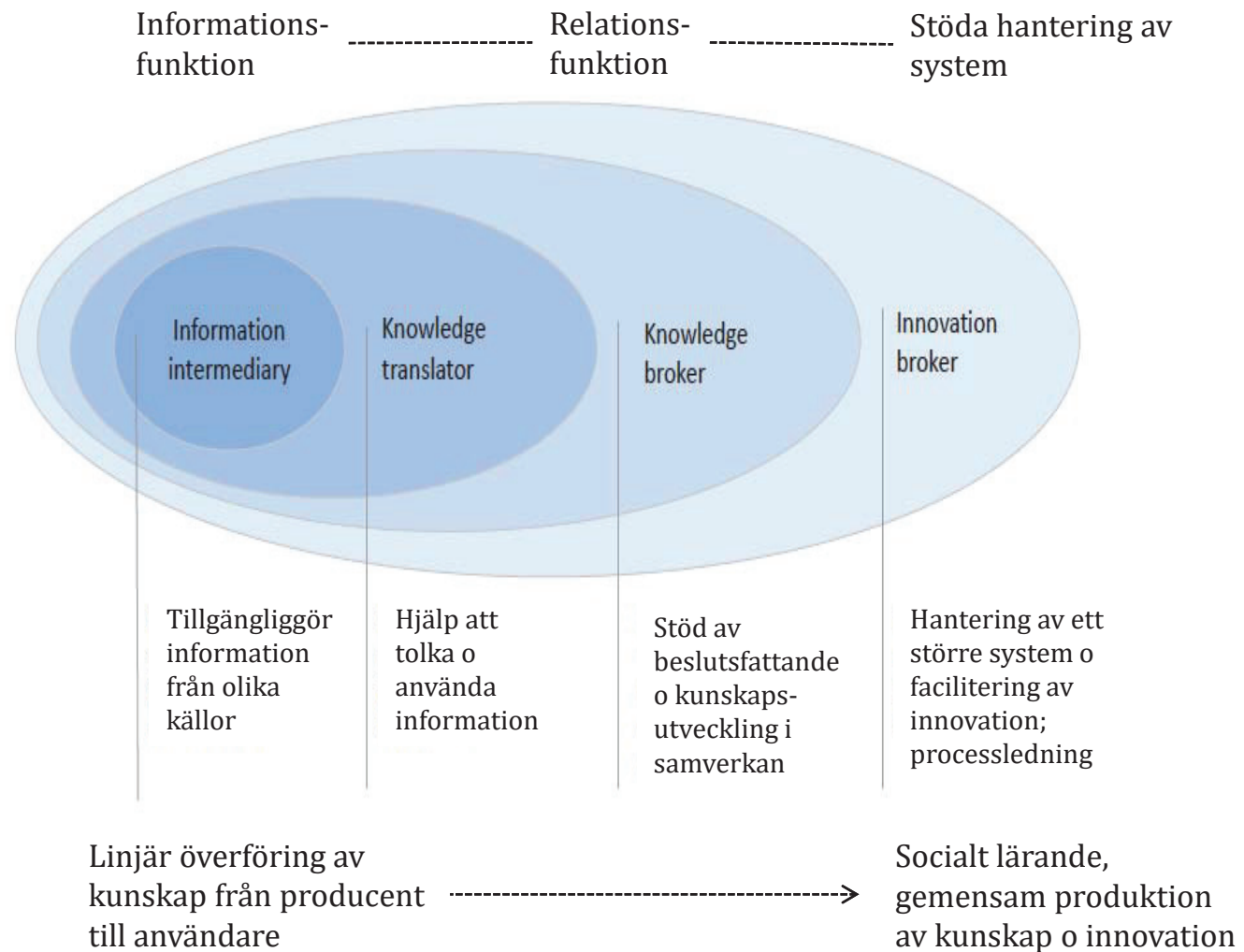
Rådgivning

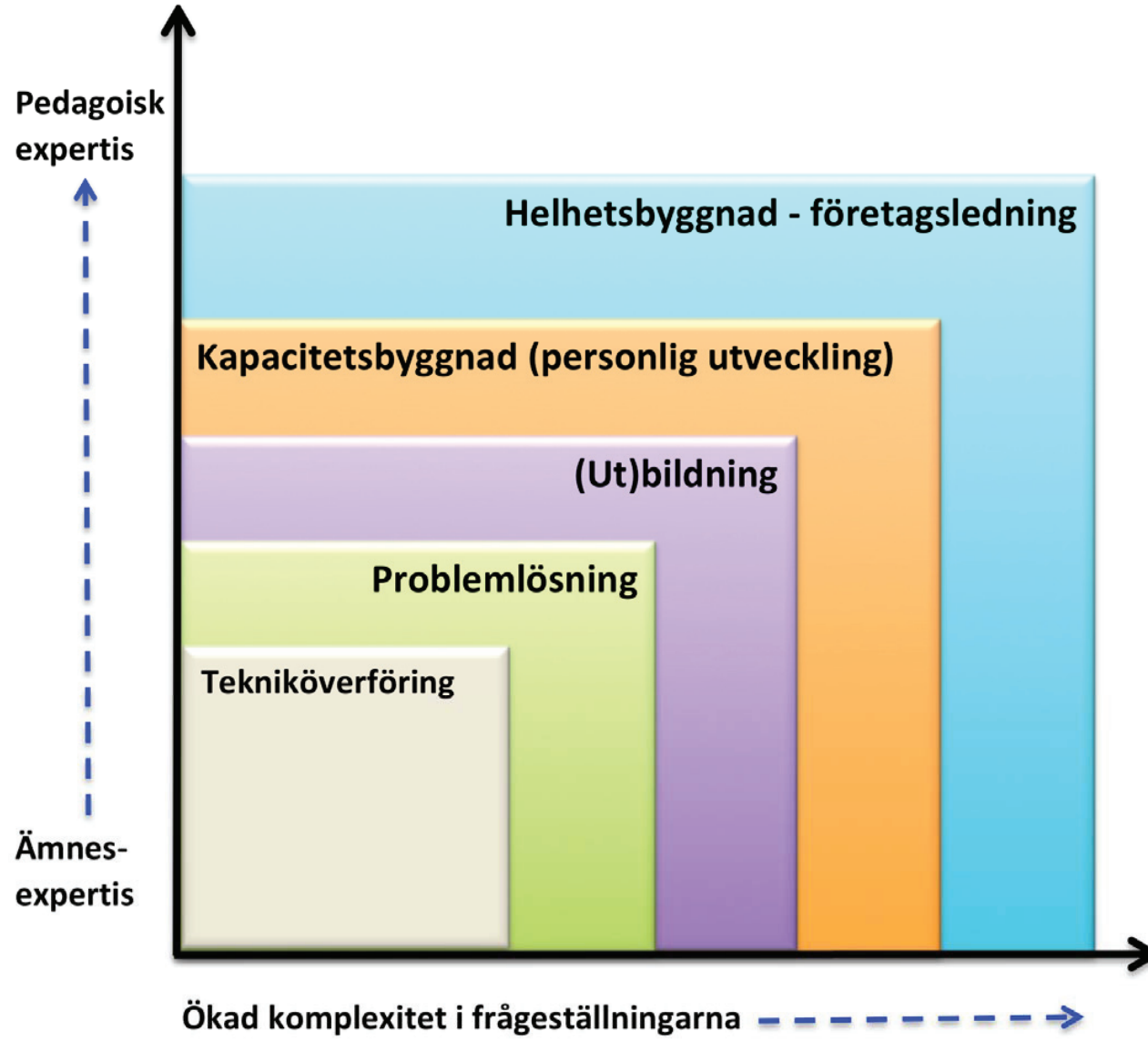
Lantbrukare

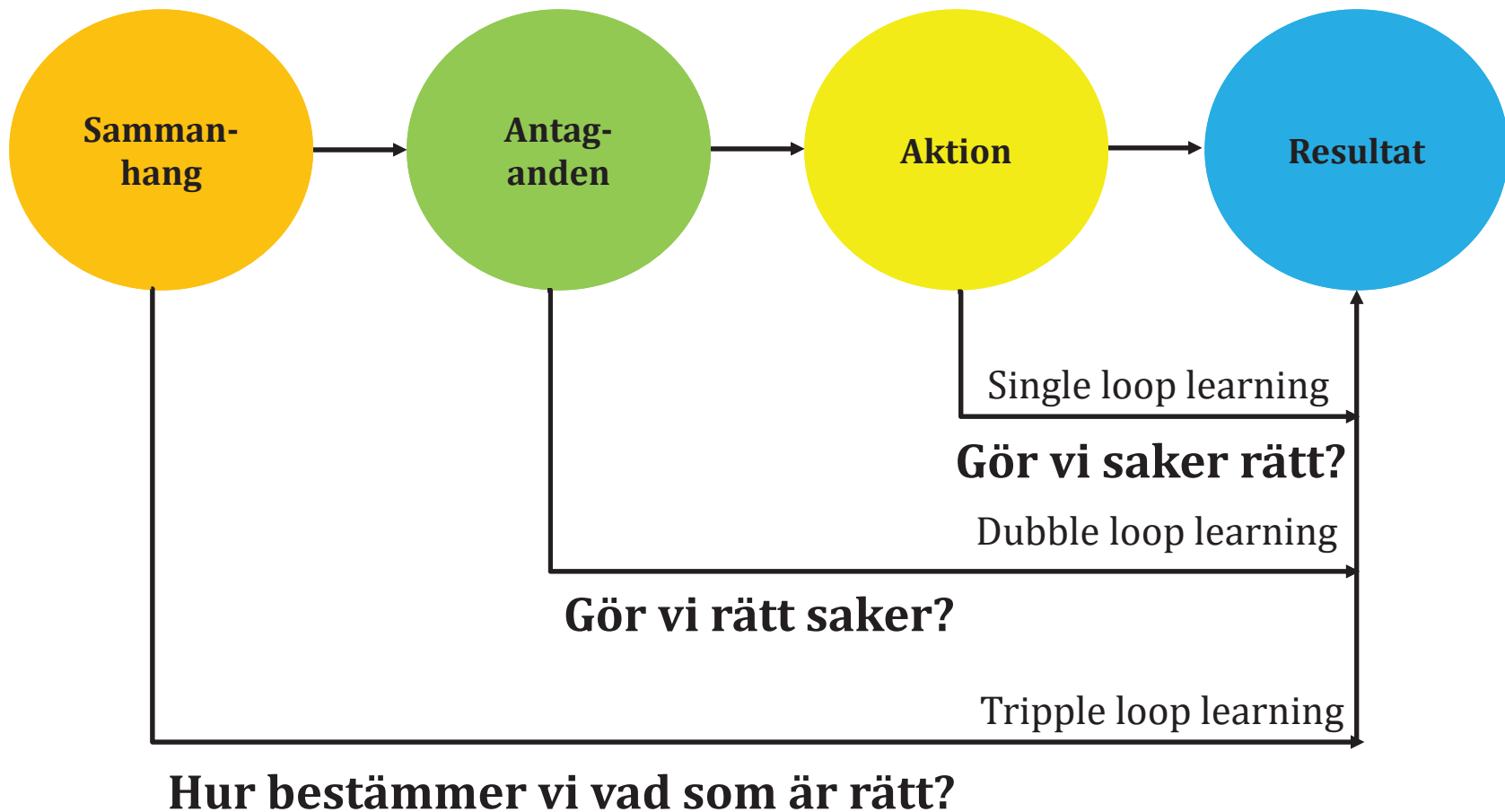
... håller på att förändras!

Ökade krav på pedagogik

Single, dubble or tripple loop learning?

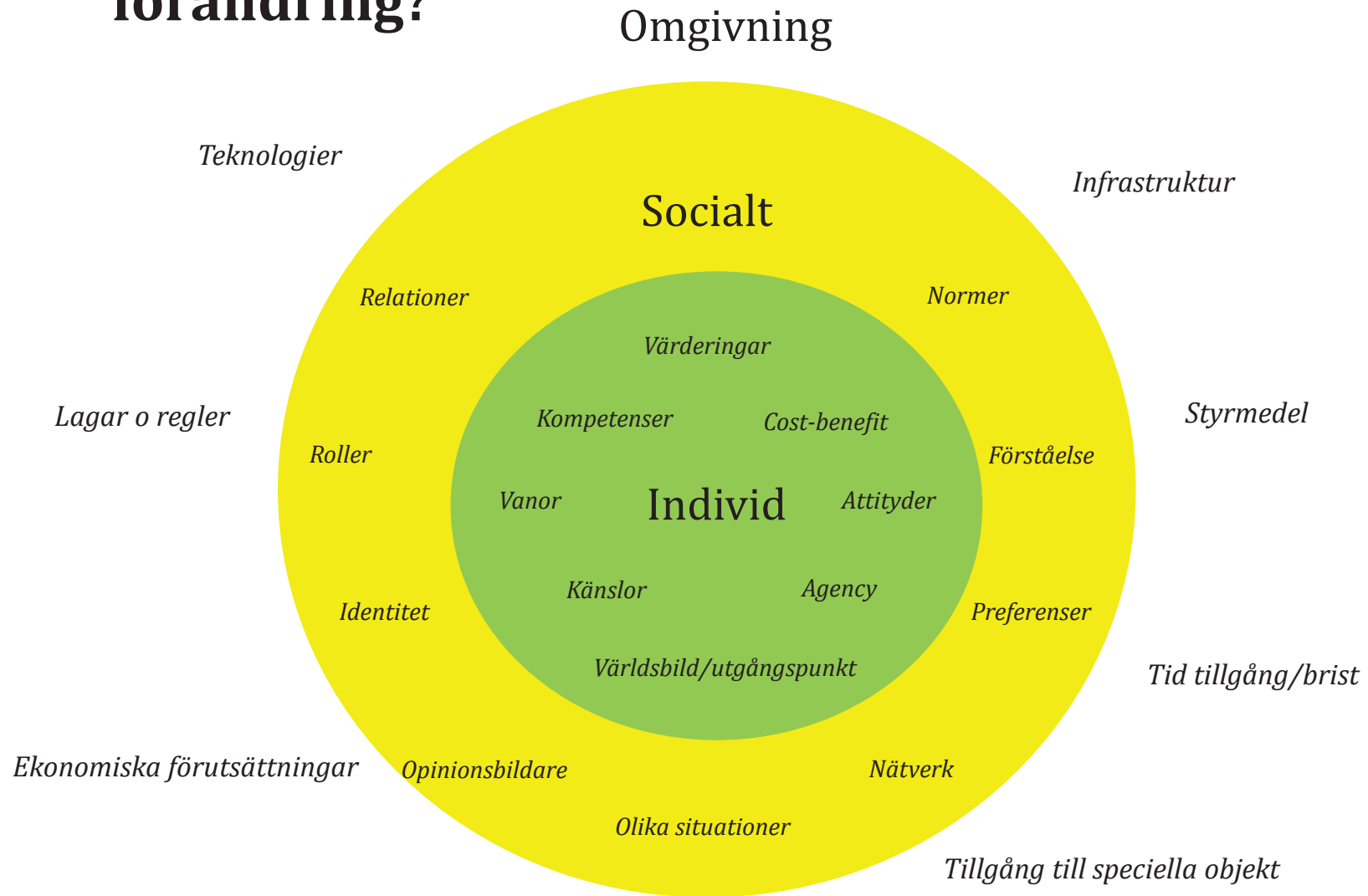

Rådgivningen syftar till att skapa förändring

Men själva förändringen skapas av individer

... som är engagerade, stolta, nyfikna, antagligen del av en grupp av likasinnade som tillsammans skapar en **kultur i ett socialt system** som i sin tur skapar förändring.

Vad påverkar en individs förmåga o vilja till förändring?

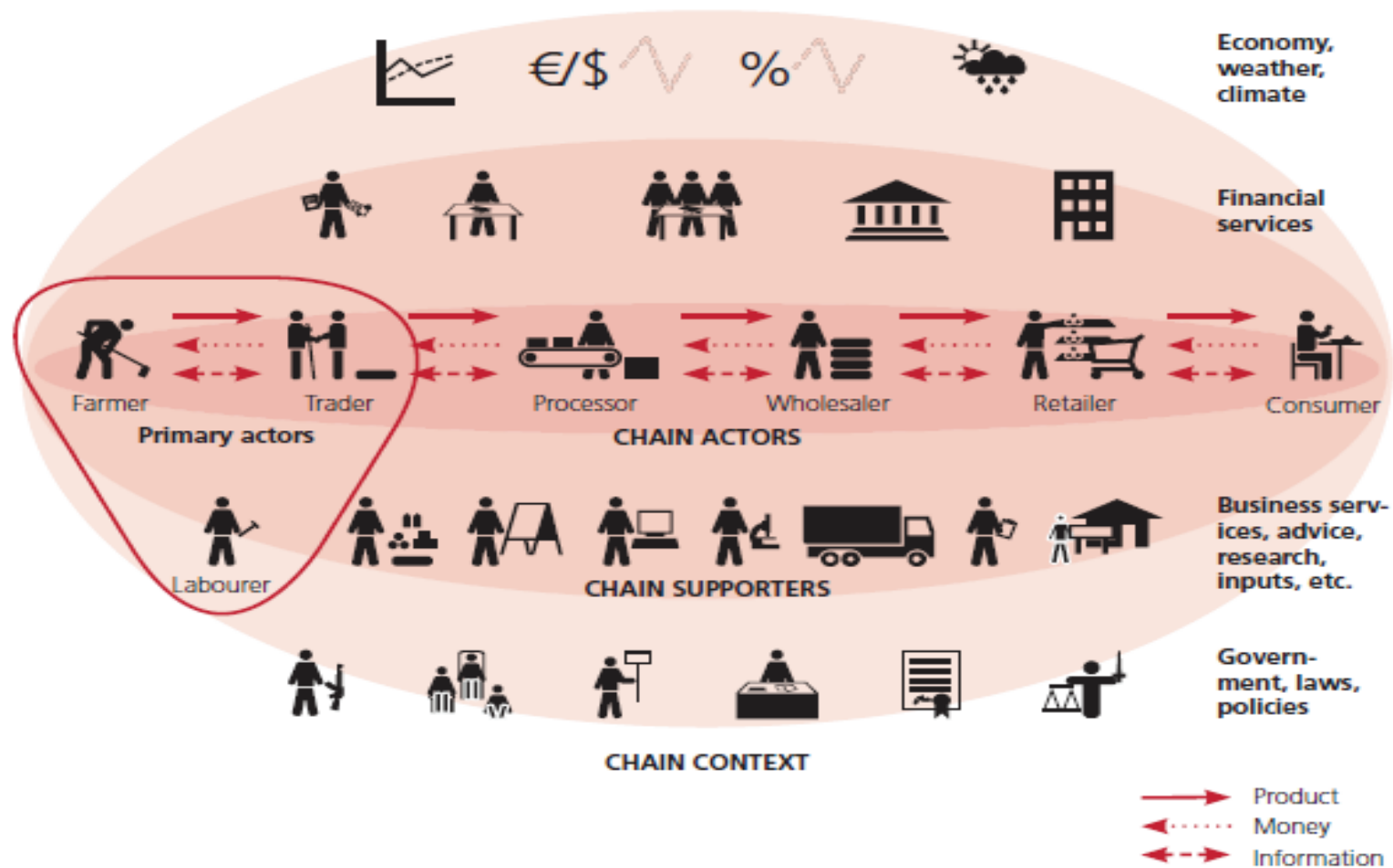

Vad påverkar en individs förmåga o vilja till förändring?

Lantbrukets kunskapssystem är komplext...

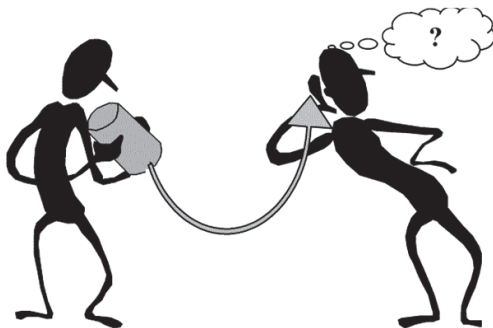

Source: Adapted from KIT and IIRR (2010)

Christina Lundström, 2018

Rådgivningen bör vara öppna för nytänkande o samverkan mellan aktörer, med utgångspunkt i lantbrukares behov – med ökad hållbarhet som mål och med stöd av ny teknik!

Mindre överföring

Mindre expert

Mer samverkan

Mer coach

Exemplet CropSAT

**Diskussion om fältets historia o
utbyte av erfarenheter**

Beslutfattande om gödsling

**Strategier för
kalibrering av Yara N-
sensor – ett nytt sätt att
använda CropSAT**

**Tool mediated seeing
(Goodwin & Goodwin, 1996)**

**Papperskartan ersattes
av CropSAT**

**Jämförelse av fältens utveckling
under säsongen**

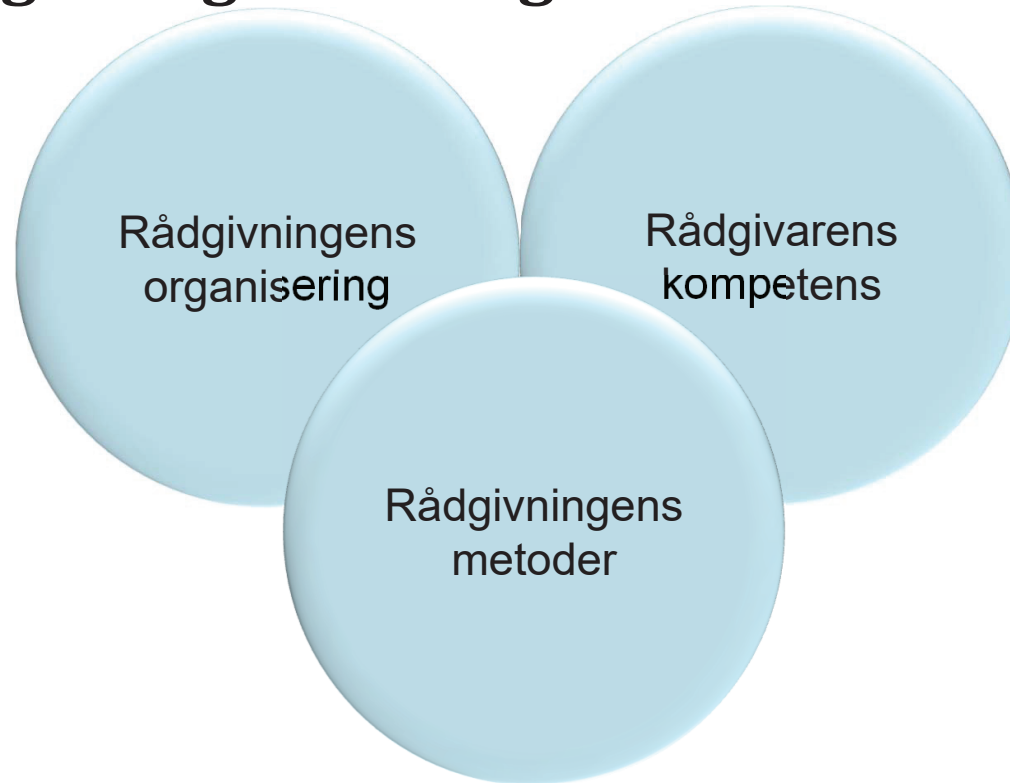
**MEN ... svårt att kombinera olika
beslutsstöd o att bedöma resultatet**

Rådgivningen behöver förstå:

- Tekniken
- Tekniken i praktiken
- Tekniken i pedagogiken

Rådgivning: både organisation och individ

Forskning har visat att kunskapsförsörjning (i alla fall på längre sikt) och andra former av institutionellt stöd är avgörande för rådgivningens framgång

Rådgivning är resultatet av en fungerande helhet!

Slutsatser

Lantbrukare behöver både specialkompetens och systemkompetens.
Rådgivningsorganisationer måste klara båda.

Produktions- och miljörådgivning bör kopplas ihop bättre.

Teknisk kompetens och biologisk kompetens måste kombineras! Organisationen måste ha strategier för båda.

Helhetsperspektivet måste finnas med.

Rådgivare behöver nya metoder och strategier – mer coachning/processledning
mindre kunskapsöverföring – både individuellt o i grupp

Samverkan och dialog mellan forskning och praktik för att optimera
problembeskrivning, behov och strategier.

Rådgivningens kvalitet hänger på helheten: individ och organisation, men också på
lantbrukares beställarkompetens.

Tack för mig!

*"När man får en vild ide måste det vara någon som säger:
Jamen det fungerar nog!" (Lantbrukare 2017)*

